

ERFGOEDDAG

ZONDAG 24
APRIL
2022

MAAKT
SCHOOL

Beleef Erfgoeddag
in de Mijnstreek!

As, Beringen, Genk,
Heusden-Zolder,
Houthalen-Helchteren,
Maasmechelen

ERFGOED
DAG

  #erfgoeddagmijnstreek

www.erfgoeddagmijnstreek.be

Erfgoeddag
maakt school!

voor woord

ECRU

Erfgoedcel Mijn-Erfgoed
verandert in 2022
van naam en wordt
ECRU Erfgoed.

GEEFT KLEUR AAN
ERFGOED.

Ontdek cultureel
erfgoed in de Mijnstreek
tijdens Erfgoeddag

Al meer dan twintig
jaar zet het grote
publieksevenement
'Erfgoeddag' het roerend
en immaterieel erfgoed
in Vlaanderen en Brussel
in de kijker. Onder het
motto 'Erfgoeddag
maakt school!' duikt
Erfgoeddag in 2022 in
het rijke schoolleven en
-verleden. Op zondag
24 april nodigen FARO,
de Erfgoedcel en alle
organisatoren het
publiek uit om dit
schoolse erfgoed te
komen ontdekken.
Benieuwd wat er
allemaal op de planning
staat in de Mijnstreek?
Ontdek het volledige en
actuele programma op
erfgoeddagmijnstreek.be.

Alle activiteiten op
Erfgoeddag zijn
bovendien gratis!

Schreef jij nog met
een lei en griffel?

Met 29 activiteiten in de Mijnstreek
kom je als bezoeker zeker aan je
trekken. Zo zijn er ook dit jaar weer

verschillende tentoonstellingen,
rondleidingen, workshops en
demonstraties. In het thema van
'Erfgoeddag maakt school' tonen
verschillende erfgoedorganisaties
unieke collectiestukken en
fotomateriaal uit het schoolverleden
in hun gemeente. Misschien herken
je je favoriete leerkracht wel?
Zette jij de klas vroeger op stelten?
Of herinner je je nog de oude
schoolkaarten en -prenten uit het
klaslokaal?

Een programma op kindermaat:
Van Ape(n)school tot reuZen!

In As kan je genieten van de
familievoorstelling 'Larie en Ape(n)
school', om daarna in 't Mieleke
te knutselen met hout. Durf jij het
aan om beiaard te spelen in de
Sint-Martinuskerk te Genk? Of heb
je altijd al eens willen schilderen
in openlucht, zoals een échte
landschapsschilder? Dat kan wat
verder in het Molenvijverpark.
In Houthalen-Helchteren maak
je vegers voor vlinders met
plantenwortels, een oud lokaal
gebruik. Wist je dat er ook
vandaag nog reuzen bestaan,
én dat je er zelf één kan maken
in ZLDR Luchtfabriek? Kortom,
voor ieder wat wils.

We nodigen je graag uit om al dat
moois te ontdekken, wensen je
alvast veel plezier en hopen je op
24 april te mogen ontmoeten!

medewerkers en bestuur
ECRU Erfgoed, voorheen
Erfgoedcel Mijn-Erfgoed

As
Jo Santermans

Genk
Annie Nagels

Houthalen-Helchteren
Hanne Kellens

Beringen
An Moons

Heusden-Zolder
Marleen Hoydonckx

Maasmechelen
Corrie Bemelmans

© Tony van Galen

colofon

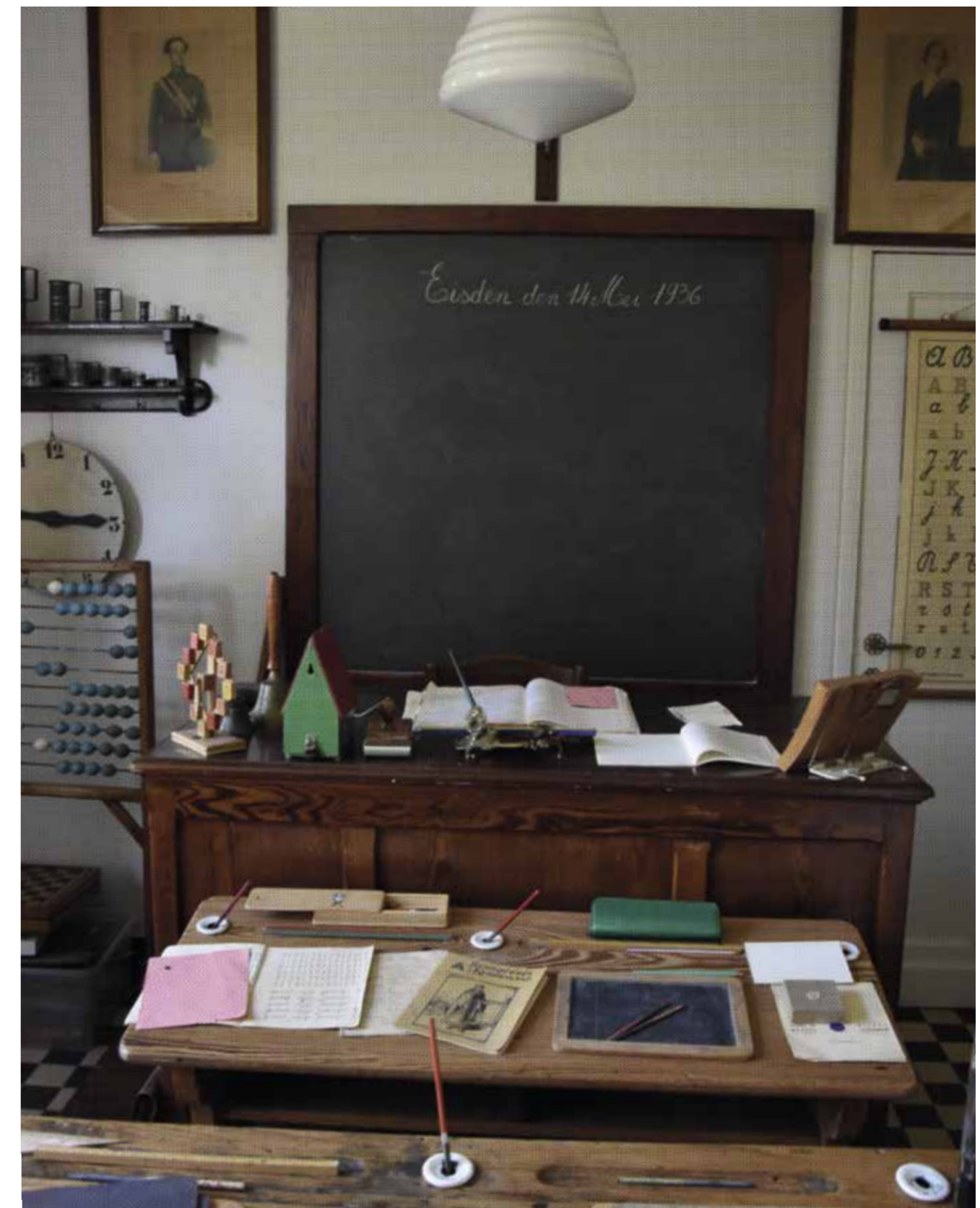
Coördinatie Hanne Jakubiak
(ECRU Erfgoed)

Redactie Leen Roels (ECRU Erfgoed),
Lidia Reuling (ECRU), Dimitri Coels
Vormgeving en coördinatie druk
alley.be, Jerina Colyn

Druk Chapo

Met dank aan Eline De Boiserie,
Helena Fransens, François Hemelaers,
Hans Put, Lily Peeters, Jan Kohlbacher,
Rik Cops, Jos Hermans, Julien Maebe,
Marcel Dumon, Marcel Veltjen,
An Peeters, Veerle Bousson,
Vital Maesen, Gerard Sourbron

Museum van de
Mijnwerkerswoning
Kindermuseum

Wie zijn jullie en wat doen jullie? Wat is jullie verbin-
tenis met het Museum van de Mijnwerkerswoning?
Jan Kohlbacher: "Wij zijn de Stichting Erfgoed Eindhoven,
een vzw uit Eindhoven-Maasmechelen die zich bezighoudt
met de lokale geschiedenis. De vzw ontstond in 1983
en in 1995 openden we het Museum van de Mijnwer-
kerswoning. Dit museum is dus een onderdeel van onze
werking, dat we elke zondag openstellen voor bezoek.

We waren eigenlijk al twee jaar voor de opening van het
museum begonnen met het opknappen van het gebouw,
een oude mijnwerkerswoning. We werkten indertijd al
samen met de Koning Boudewijnstichting in het kader
van Open Monumentendag. Professor Herman Balthazar
was toen voorzitter van Open Monumentendag en was
een grote voortrekker voor ons museum.
In de jaren '90 liep op VTM de Wies Andersen Show, een
spelprogramma waarin BV's quizden voor een goed doel.
Professor Balthazar had ons bij dit programma voorge-
steld, waardoor politica Annemie Neyts kwam te quizzen
voor onze vereniging. Met de opbrengst van de quiz, een
toegift van VTM én van de Boudewijnstichting hadden
we middelen en konden we de gemeente overstag laten
gaan om het museum te starten. De gemeente heeft dan
de buitenkant van het gebouw onder handen genomen
en onze vzw heeft de tuin opnieuw aangelegd en ge-
zorgd voor de inrichting."

Hoe bekomen jullie materialen voor het museum?
Rik Cops: "We krijgen al sinds de start van het museum
heel wat schenkingen van sympathisanten en buurt-
bewoners. Dit is nu nog steeds het geval. In ons drie-
maandelijkse tijdschrift voorzien we telkens minstens een
volledige pagina met bedankingen voor schenkingen.
We doen natuurlijk ook wat terug voor de mensen die
schenkingen doen, zo geven we bijvoorbeeld gratis
rondleidingen. Vaak krijgen we dubbels binnen, maar

deze nemen we ook aan. We schenken deze dan regel-
matig aan andere erfgoedverenigingen."

Jullie doen mee aan de Erfgoeddag-week. Wat bieden
jullie aan aan de scholen?

Jan Kohlbacher: "We zijn in de jaren '90 al gestart met
een Open Monumenten-maandag, waarop we Open
Monumentendag ook opentrokken richting de scholen
op de maandag tot en met vrijdag aansluitend op Open
Monumentendag. We werken dus al geruime tijd samen
met de lokale scholen.
Erfgoeddag 2022 wordt wel een speciale editie, want dit
jaar openen we in het verlengde van het Museum van de
Mijnwerkerswoning ons Kindermuseum! Hier richten we
onze blik op het kinderleven van vroeger.
Zo is er in dit nieuwe museum ruimte voorzien voor alles
wat met het schoolleven te maken heeft. We beschikken
over oude schrijfboeken, schrijfmiddelen zoals leien en
griffels en pennen en inktpotten en we bouwden een
oud klaslokaal na met een leistenen bord. Een inte-
ressante anekdote is dat leistenen borden nogal duur
waren, dus veel klassen werkten erger met bewerkte
kartonnen borden. Zo zie je dat er veel is dat we aan de
kinderen kunnen tonen en vertellen.
In de andere ruimtes kijken we naar de vrije tijd: Hoe
speelden kinderen vroeger? Dit doen we aan de hand van
een magnetische muur met daarop de kinderspeel van
Bruegel, de kinderen kunnen de spelen zo zelf herkennen
en aanduiden. Ook voorzien we heel wat oude volksspe-
len, zo kunnen bezoekers van jong tot oud zelf spelen
en beleven! Het Kindermuseum wordt een erg interactief
museum.
Vroeger gebruikten we deze ruimtes in de tweede
woning als archief, maar omdat we nu ruimte hebben
gekregen in het cultuurcentrum van Maasmechelen,
kunnen we onze werking uitbreiden met het Kindermu-
seum." ▶

Museum van de Mijnwerkerswoning Kindermuseum

Ik hoor dat er al enkele klassen op bezoek zijn geweest voor een preview van het nieuwe museum. Hoe waren de reacties?

Jos Hermans: "Voor mij was het de eerste keer als gids dat ik een klasje mocht ontvangen in het Kindermuseum. De kinderen die ons museum al bezochten zijn allereerst verwonderd! Er valt zoveel te vertellen in het museum, dat we vaak tijd te kort hebben. We laten leerkrachten voor de Erfgoeddag-week dan ook kiezen tussen ofwel een bezoek aan het Museum van de Mijnwerkerswoning, of het Kindermuseum. Als ze veel tijd hebben, kunnen ze uiteraard beide musea doen."

Jan Kohlbacher: "Het schoolleven van vroeger verschilt toch behoorlijk van hoe het nu is. Vooral het schuinschrift is kinderen vreemd. Zo kregen we al de vraag of de notitieboeken uit onze collectie professioneel gedrukt waren. Dit was natuurlijk niet zo, want vroeger was schuinschrift een vak op zich.

Wanneer er met de hele klas een opstel werd geschreven, werd het beste opstel overgeschreven door de leerling met het beste schuinschrift. Dit was niet steeds dezelfde leerling, dus zo maakten we gebruik van ieders talent: De beste woordsmid voorzag de tekst, en de mooiste schrijver noteerde het opstel. Ook toen kende ieder talent al een plaats in de klas."

Nog één vraag om af te ronden: Waar hopen jullie binnen een jaar te staan met het nieuwe museum?

Jos Hermans: "We mikken op 100.000 bezoekers (*lacht!*)"

Jan Kohlbacher: "We hopen vooral dat leerkrachten en hun klassen goed de weg zullen vinden naar ons nieuwe museum. We mikken daarbij op scholen uit de buurt, maar ook op klassen die van verder komen. Zo mochten we wel al vaker scholen die in Maasmechelen op bosklassen kwamen verwelkomen in het Museum van de Mijnwerkerswoning. We raden leerkrachten wel steeds aan om voldoende tijd uit te trekken voor het bezoek aan onze beide musea. Een bezoek aan onze musea is al snel een voor- of namiddagvullende activiteit van zo ongeveer 3 uur." •

→ **Het Kindermuseum en het Museum van de Mijnwerkerswoning zullen op 23 en 24 april te bezoeken zijn van 10 tot 18 u. In de Erfgoeddag-week van 25 tot 29 april zullen het Kindermuseum en het Museum van de Mijnwerkerswoning de deuren openen voor de scholen. Wil jij als leerkracht met jouw klas graag langskomen? Geef dan een seintje via rik.cops@gmail.com of 089 76 00 07.**

→ **De tentoonstelling van Stichting Erfgoed Eisden in de Sint-Willibrorduskerk en in de Griffel over het Eisdens schoolverleden met oude klas- en schoolfoto's zal op 23 en 24 april te bezoeken zijn van 10 tot 18 u.**

→ Wil jij ook graag het laatste nieuws ontvangen van Stichting Erfgoed Eisden? Abonneer je dan op het tijdschrift. Meer informatie via www.erfgoedeisden.be

Citévolk Spreekt

Citévolk Spreekt is ondertussen een vaste waarde tijdens Erfgoeddag in de Mijnstreek. We spreken op een zonnige dag af met deze actieve erfgoedvereniging in het Inloophuis te Reguna Mundi Beringen, en polsen naar hun plannen...

Voor wie jullie niet kent: Wie zijn jullie als vereniging en waar houden jullie je mee bezig?

François Hemelaers: "Citévolk Spreekt is ontstaan in 2006 in Beringen op initiatief van Jos Hemelaers. Volgens hem werd er al zoveel geschreven over de mijnen en over de mijnwerker zelf, maar de mensen van de cité werden destijds door geen enkel boek of initiatief "in the picture" gezet. Hij heeft er dan ook zijn doel van gemaakt om dit te verwezenlijken."

"Het is begonnen met één tentoonstelling in de Louis Sauvestrelaan, waar we de straat zelf opvatten als weerspiegeling van de hiërarchie binnen de mijn. In deze straat woonden "maneuvers" (ongeschoolde arbeiders), die in kleine woningen woonden, maar ook de "chef prion" (hoofdopzichter), die in dezelfde straat een grote villa had. Aanvankelijk waren we niet van plan een vervolg te geven aan deze tentoonstelling, maar de tentoonstelling in de Sauvestrelaan lokte veel bekijks en we werden dan benaderd met de vraag om ons idee ook uit te werken voor de Regina Mundi school te Beringen. Vanaf dan groeide onze vereniging en op de duur werd het een gewoonte om verschillende aspecten van het citéleven in de kijker te zetten. Intussen zijn we toe aan onze achtste tentoonstelling, na de Sauvestrelaan en Regina Mundi volgden onder meer de cafés, de winkels en de verenigingen."

"Momenteel zitten we in het Inloophuis en geven we mensen de kans om met foto's of hun verhalen te passeren. Wij verzamelen deze digitaal en hebben zo genoeg munitie om nieuwe tentoonstellingen te bedenken. In de tussentijd nemen we ook interviews af bij mensen uit de cités. Aanvankelijk deden we dit via audio-opnames, maar intussen werken we ook met video-interviews. Deze interviews vormden de basis voor het boek "Citévolk Spreekt: Straffe verhalen uit de cité van Beringen-Mijn" van Hans Put en zijn ook te vinden op ons YouTube-kanaal.

Hans Put: "We zijn ook erg actief op Facebook, waar we een levendige community hebben via de groep "Cité Beringen-Mijn". Deze online platformen zijn zo ook een middel om mensen te beroeren en de weg te wijzen naar onze tentoonstellingen."

Op 24 april is het Erfgoeddag, dé jaarlijkse hoogmis van cultureel erfgoed. Dit jaar is het thema "Erfgoeddag maakt school". Wat zijn jullie plannen?

Hans Put: "De rechtverleugel van de Regina Mundi-school staat momenteel leeg. Het gaat hier om vier oude klaslokalen waarvan we er drie zullen inpalmen om onze tentoonstelling op Erfgoeddag in te richten. Het wordt een tentoonstelling met enerzijds foto's van de scholen van Beringen-Mijn en anderzijds oude schoolmaterialen, zoals leien, griffels, typemachines, rolkaarten enzovoorts." "Tien jaar geleden hadden we al een expo over de school Regina Mundi, maar dit jaar komen alle scholen uit Beringen-Mijn aan bod. Zo waren hier ook een Staatsschool (RMS), de Mijnschool (TIKB) en een school voor buitengewoon onderwijs (Nu Vibo Sint-Barbara). Ook De Horizon, die op de site Regina Mundi zat, en De Mozaiek zullen een plek krijgen. Onze locatie in het Inloophuis vormt ook een mooie link met het thema, we zitten hier namelijk binnen de campus Regina Mundi!"

'Een opmerkelijk fenomeen uit de jaren '40 en '50 zijn de "kamelensfoto's": klasfoto's of foto's van individuele kinderen waarop deze poseerden met of op de rug van een kameel. We vinden ook foto's van dromedarissen, pony's of paarden terug.

Hoe verloopt de zoektocht naar nieuw materiaal voor de tentoonstelling?

Lily Peeters: "Op dit moment is het natuurlijk moeilijk omdat we door de coronacrisis niet zo makkelijk kunnen langsgaan bij mensen thuis. Maar we hebben wel een fijne samenwerking met de scholen uit de buurt. Bovendien hebben we de afgelopen jaren al heel wat materialen verzameld door onze reguliere werking."

Zijn jullie al unieke objecten of mooie verhalen tegengekomen?

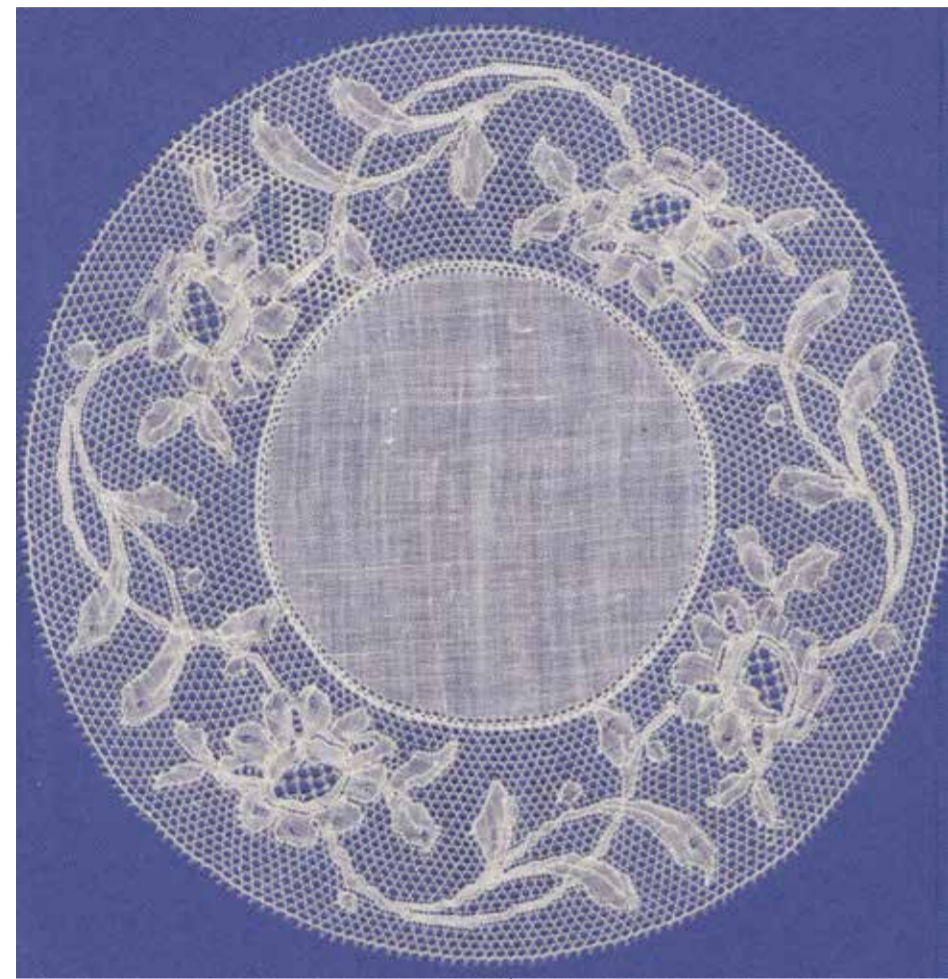
Hans Put: "Een opmerkelijk fenomeen uit de jaren '40 en '50 zijn de "kamelensfoto's": klasfoto's of foto's van individuele kinderen waarop deze poseerden met of op de rug van een kameel. Vaak werd dit gesponsord door Sjokolade Sjaak of Soubry. Naast kamelen, vinden we ook foto's van dromedarissen, pony's of paarden terug. Ook hebben we een mooi archief aan Chrysostomus-foto's, gaande van de jaren '40 tot de jaren 2000."

Wat doen jullie in de Erfgoeddag-week, die dit jaar volgt op Erfgoeddag van 25 tot 29 april?

Hans Put: "Scholen of groepen die graag de expo bezoeken, kunnen dit doen op reservatie. We geven hen dan met plezier een rondleiding door onze expo, al zal er wel geen kameel aanwezig zijn voor de klasfoto. Een gedomesticeerde lama mag blijkbaar wel, dus dat kunnen we misschien nog overwegen!" •

→ **De tentoonstelling van Citévolk Spreekt is te bezoeken op 24 april van 10 tot 18 u. te Welzijns-campus Regina Mundi, Beringen. Scholen die de week nadien graag langskomen, kunnen een afspraak maken via citevolkspreekt@gmail.com.**

Turnhoutse kant © Helena Fransens

In de Erfgoeddag-week van 25 tot 29 april trekken tal van erfgoedmedewerkers met uiteenlopende expertises naar de klas. Zowel in lager als middelbaar onderwijs kunnen leerlingen én leerkrachten op die manier kennismaken met de verschillende facetten van erfgoed en erfgoedzorg. Een conservator, onderzoeker, molenaar, beiaardier ... ook bij jou in de klas? Bekijk dit boeiende aanbod via cultuurkuur.be/klasbak en laat een erfgoedmedewerker gratis bovendien. Want Erfgoeddag maakt school!

Welkom! Zie je het zitten om jezelf even kort voor te stellen?
Helena Fransens: "Ik ben Helena Fransens, ik heb 30 jaar kantklosles gegeven in het volwassenenonderwijs bij Qrios Vrije Leergangen Limburg in Hoevenzavel. Op het hoogtepunt volgden daar elke week 160 mensen kantles! Intussen ben ik gepensioneerd, maar het kantklossen laat me niet los. Daarom neem ik op Erfgoeddag graag een voortrekkersrol op in Genk en heb ik de Limburgse kantklosgroepen gestimuleerd om dit ook in hun gemeente te doen."

Hoe is het bij je opgekomen om deel te nemen als Erfgoedklasbak aan de Erfgoeddag-week?
 "Dit gebeurde doordat ik mezelf had ingeschreven op de nieuwsbrief van FARO. Mijn interesse voor erfgoed is er gekomen via KantelinK in Sint-Truiden, een vereniging die er naar streeft om de traditionele kantbeoefening in een hedendaagse vormgeving verder te laten leven. Met KantelinK geven we een nieuwe invulling aan kantklossen, waardoor functionele kant (in kleding) evolueert naar echte kantkunst! De materialen zijn intussen ook aangepast. Terwijl men vroeger voornamelijk linnen en katoenen garens gebruikte, werken we bij KantelinK ook met andere materialen, bijvoorbeeld door metaaldraad te integreren waardoor we in drie dimensies kunnen werken."

Waarom was kant vroeger zo belangrijk?
 "De middeleeuwse aristocratie droeg dure kledij uit kostbare stoffen. Om deze kledij te beschermen tegen het vuil, droegen ze

hieronder steeds een onderhemd. Kantklossen is ontstaan uit de behoefte om dit onderhemd te versieren. Omdat de boorden van deze hemden vaak onder de kledij uitkwamen, wilden ze deze versieren met mooie patronen. Deze patronen werden gevormd met de naald of door te klossen. Geleidelijk werden deze boorden steeds breder en groeiden uit tot hele grote kragen. De witte boorden en kragen waren niet enkel een toonbeeld van hygiëne, maar ook van klasse. Kant was zoals een dure auto nu: een statussymbool, een middel om te tonen hoe rijk iemand was."

Is er een link tussen kantklossen en de Limburgse Mijnstreek?
 "De oorsprong van kantklossen valt te situeren in Vlaanderen in de 16de eeuw, maar simultaan ook in Italië. Een belangrijke rol was weggelegd voor Antwerpen, Brugge, Gent maar ook in Limburg was er rond 1750 sprake van een kantschool in Sint-Truiden. Ook zijn er aanwijzingen dat in Hasselt volop werd geklost. Veel is verloren gegaan, maar kant was over heel Vlaanderen belangrijk, dus waarschijnlijk ook voor deze regio. Kant was economisch gezien erg belangrijk voor Vlaanderen, en bracht hier veel rijkdom. Kantwerk werd gewaardeerd zoals diamant of goud, het was een belangrijk handelsproduct voor de regio. Het was zodanig belangrijk voor Vlaanderen dat onze expertise enorm gevraagd en gewaardeerd werd in het buitenland. Zo is er het voorbeeld van Annaberg, een Duits mijnstadje, dat Vlaamse vrouwen inhuurde om daar dames op te leiden in het kantklossen. Door hun industrie was er veel rijkdom, en ze wilden dit tonen in onder meer hun kledingdracht."

Kantklossen werd dus vooral uitgeoefend door vrouwen?
 "Dat klopt. Kantklossen werd hoofdzakelijk beoefend door vrouwen om een extra inkomen te voorzien voor het gezin, het was een kwestie van rondkomen. Ze werkten in kantateliers of gewoon thuis. De meeste ambachten in die tijd werden uitgevoerd door mannen, maar kantklossen is altijd een vrouwenambacht gebleven. In tegenstelling tot andere ambachten, zoals de schilderkunst, beeldhouwkunst of smeedkunst, bleef de ambachtvrouw anoniem. Tussen de maker en de drager zat ook een wereld van verschil. De makers werden vaak uitgebuit. Er vallen parallellen te trekken met de hedendaagse textielmarkt en haar relatie met de lageloonlanden. Op het einde van de 19de eeuw betekende de industriële revolutie de doodsteek voor de handgemaakte kant, de ambachtvrouwen werden vervangen door kantmachines."

Wat ben je van plan tijdens de Erfgoeddag-week 2022?
 "Tijdens de Erfgoeddag-week word ik bijgestaan door een aantal andere fanatieke Limburgse kantklossters. Samen trekken we naar lokale basisscholen met kantkloswerk dat aangepast is op het niveau van leerlingen uit het vijfde of zesde leerjaar. We nemen ook de nodige materialen mee. Hierbij zorgen we ervoor dat er steeds één begeleider aanwezig is per groepje van 4 à 5 leerlingen. We leren ze de beginselen van het kantklossen aan de hand van een werkje dat

'We gebruiken ook andere materialen. Door bijvoorbeeld metaaldraad te integreren, kunnen we in drie dimensies werken.'

— Helena Fransens

op het einde van de lestijd ook volledig af is. Hopelijk kunnen we hiermee een duurzame relatie opbouwen met de basisscholen. Veel kinderen kennen het kantklossen niet meer, tenzij ze ouders hebben die zelf interesse hebben voor erfgoed en met hen naar bijvoorbeeld Bokrijk gaan. Daarom trekken we graag zelf naar de scholen, zo bereiken we kinderen die we anders niet zouden aanspreken. De Erfgoeddag-week is zo een ideaal moment om onze technieken te demonstrenen en aan te leren in de klas."

Hoe zou je een leerkracht overtuigen om bij jullie een workshop te boeken? Wat maakt kant zo uniek?
 "Kantklossen heeft misschien minder bekendheid, maar wel een enorm mooie geschiedenis. Bovendien is kant niet oubollig. Zo organiseert Kant in Vlaanderen vzw tijdens de Erfgoeddag-week een kantwandelroute met tentoonstellingen op verschillende locaties in de stad Diest, o.m. het Begijnhof. Hier koppelen we de traditie aan hedendaags kantwerk, maar kijken we ook naar andere beeldende kunsten met oog voor transparantie, een belangrijk kenmerk van kant. Met Erfgoeddag hopen we in Limburg ook een inhaalbeweging te maken op de andere Vlaamse provincies. Vaak hebben zij een bepaalde voorsprong, onder meer door de bestaande textielmusea. Door met onze Erfgoedklasbakken naar de klas te trekken, kunnen we hen op een laagdrempelige manier laten kennis maken met dit bijzondere erfgoed, en zo een jonge generatie enthousiasmeren!"

Bij het ook een vogel intwerp je hien wel een

taal.

de en.

Erfgoeddag op kindermaat

Uitneembaar spellenblad!

HOE WORD JE MIJNWERKER?

Het is zwart en zit onder de grond. Weet jij wat het is? Juijst! **Steenkool!** Kom ontdekken wat je er allemaal mee kan doen. Hoe hard er gewerkt moest worden om dat zwarte goud boven de grond te krijgen. De gids vertelt je alles in geuren en kleuren. Of zou het alleen in het zwart zijn?

vzw Mijn-Verleden
 Mijndepot
 Thor Park 8003
 3600 Genk

Zondag 24 april
 van 13 tot 18 u.

Activiteitenoverzicht: 11

GEZOCHT!

1. Weet jij wat het is? Nee, de lamp op het hoofd en zo door de vele gangen onder de aard. Ze moeten veel dingen rijk te doen. Kom in Beringen nu gevaarlijke, maar ook wel

Zondag 24 april van 11 tot 15 u.
 Rondleidingen om 11, 13 en 15 u.

Activiteitenoverzicht: 7

Vind jij in deze woordzoeker alle aangeduide woorden in de tekst?

E C I R H O U S K A N S T U
 K O N I N G S C H I E T E N
 B R W A S A E H E N S E E R
 E O L O O N P I N T Z E G T
 O T R R U G K L E P P N E L
 T E K S E E P D L I E K F J
 S L T R T N A E T O P O O L
 K E R S T E A R Z I P O B E
 E S C H O O L I K R U L O P
 K E L D R E N J O N D R E T
 A L C I R C U I T H E L M P
 C I R F R U I T L I C H R E

KONINGSCHIETEN

Een houten vogel van een metershoge paal schieten met een historisch geweer, beter bekend als de Limburgse buks, is een eeuwenoude traditie die in As een keer per jaar in al zijn glorie wordt gevierd. Kom deze traditie, beter bekend als het **Koningschieten** ontdekken en doe mee aan de speciale wedstrijd op kindermaat. Schiet jij de vogel?

Schuttersweide
 St.-Sebastiaan As
 Kantonnale baan z/n
 3665 As

Zondag 24 april
 van 14.30 tot 19 u.

Activiteitenoverzicht: 2

Noteer of bedenk een antwoord op onderstaande vragen:

Wat zijn de 5 eerste woorden die in je opkomen als jij aan een mijnwerker denkt?
 Wat denk jij dat een mijnwerker doet?
 Wat is volgens jou het engste aan het werk van een mijnwerker?
 Wat lijkt jou net heel leuk?
 Zou jij het werk zelf graag doen, denk je?
 Wat denk je dat een mijnwerker het liefste eet na een zware dag werken?
 Wat zou jij een mijnwerker toewensen?

Jos is een oud-mijnwerker. Hij is heel benieuwd naar jouw antwoorden op de vragen. Schrijf je hem een brief met alles wat je bedacht? Heb je nog extra vragen, dan kan je die natuurlijk ook stellen!

Stuur je brief op naar:
 ECRU Erfgoed
 TAV Jos Peeters
 Evence Coppéelaan 87
 3600 Genk

Vergeet niet om op de achterkant van de envelop jouw adres te noteren, want Jos stuurt je graag een brief terug.

LEGENDE

- rondleiding
- workshop
- demonstratie
- leuke opdracht
- meer info over deze activiteit zie pagina...

HET MUSEUM VAN DE MIJNWERKERSWONING OP KINDERMAAT

Hoe zou het 80 jaar geleden op school geweest zijn? Zou de juf of meester even streng zijn als nu? Of misschien wel strenger? Schreven ze toen met een veer of was het misschien toch al een pen? Was 1+1 toen ook 2? Kom het allemaal ontdekken en beleven. Geen zin om buiten de school naar school te gaan? Denk daar nog maar eens over na, want in deze klas leer je dingen die je in jouw klas nooit zal leren. Kom en beleef en vertel jouw klasgenoten op maandag hoe het was. Ze zullen versteld staan!

Museum van de Mijnwerkerswoning
Kindermuseum
Marie-Joséstraat 3
3630 Maasmechelen

Zaterdag 23 april en
zondag 24 april
van 14 tot 16 u.

Activiteitenoverzicht: 19

HOE WORD JE AUTOCOUREUR?

3,2,1.. START de lichten springen op groen, de motoren ronken en de banden gieren. De geur van verbrand rubber prikkelt je neus. Hoe moet het zijn om in zo'n snelle auto door de bochten te vliegen? Wat is de beste auto? Kom het allemaal ontdekken in het museum van **Circuit Zolder**.

Tribune Circuit Zolder
Herderspad 33
3550 Heusden-Zolder

Zondag 24 april
van 10 tot 18 u.

Activiteitenoverzicht: 13

Het museum van het circuit bevindt zich achter de tribunes van het racecircuit, ingang poort Herderspad.

Hoe kies je nu uit een heel park of een bos welk stuk je gaat schilderen? Een kijkvenster kan daarbij helpen. Oefen al eens thuis. Knip de oranje kader in het midden van dit blad uit. Hou het blad op deze manier vast. Kijk door het gat naar de omgeving. Hou het blad dichterbij of wat verder af. Beweeg en ga op zoek naar een interessant beeld.

Tip:
Experimenteer door met het kader voorwerpen in het midden in beeld te brengen, helemaal links, helemaal rechts. Kijk ook eens wat het geeft om het voorwerp maar half in beeld te brengen...

LANDSCHAPSSCHILDEREN IN OPENLUCHT

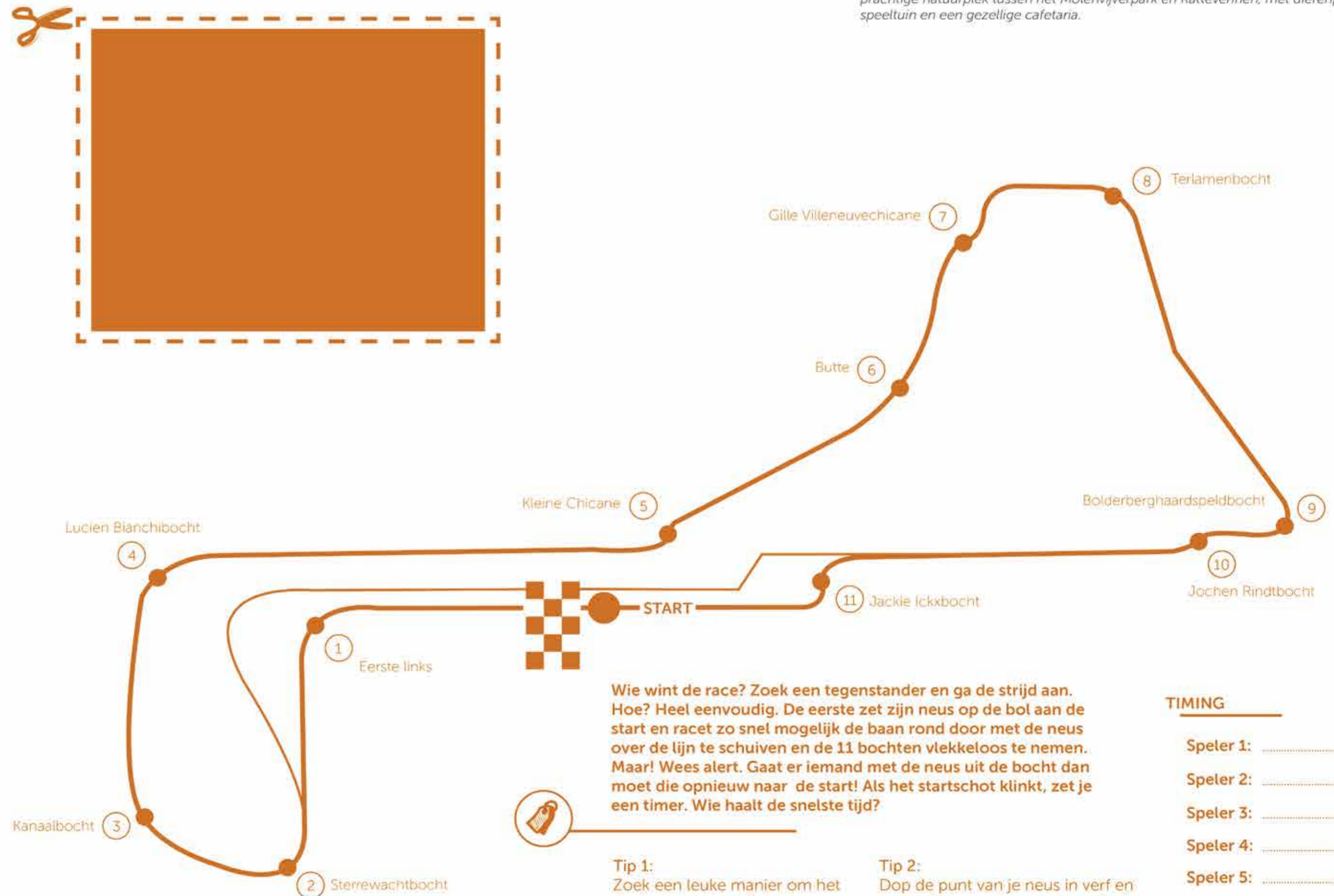
Met de wind in de haren de omgeving op doek krijgen, dat deden de 19de-eeuwse landschapsschilders het liefst. Treed in hun voetsporen, zoek je favoriete plekje in het park en maak je eigen **schilderij** in openlucht. Je wordt geholpen door een begeleider. Geen materiaal? Geen probleem. Voor € 10 kan je een schilderspakket kopen en meteen aan de slag gaan.

Heempark
Hoogzij 7
3600 Genk

Zondag 24 april
van 14 tot 18 u.

Activiteitenoverzicht: 9

Het Heempark ligt op een steenworp van het Emile Van Doren museum en is een prachtige natuurplek tussen het Molenvijverpark en Kattevennen, met dierenpark, speeltuin en een gezellige cafetaria.

Wie wint de race? Zoek een tegenstander en ga de strijd aan. Hoe? Heel eenvoudig. De eerste zet zijn neus op de bol aan de start en racet zo snel mogelijk de baan rond door met de neus over de lijn te schuiven en de 11 bochten vlekkeloos te nemen. Maar! Wees alert. Gaat er iemand met de neus uit de bocht dan moet die opnieuw naar de start! Als het startschot klinkt, zet je een timer. Wie haalt de snelste tijd?

Tip 1:
Zoek een leuke manier om het startsein te laten klinken.

Tip 2:
Dop de punt van je neus in verf en ga zo de baan af, zo zie je perfect wie het mooist de lijn volgt.

TIMING

Speler 1:
Speler 2:
Speler 3:
Speler 4:
Speler 5:
Speler 6:

VEGERS VOOR VLINDERS

De lente staat voor de deur! Klaar om alles mooi en proper te maken. Hoe kan je dat beter doen dan met een **borstel** die je zelf maakt met plantenwortels? Met dit oude lokale gebruik, help je de vlinders. Klinkt dit allemaal te gek voor woorden? Kom het alvast ontdekken en neem je eigengemaakte borstel mee naar huis.

Reserveren voor deze activiteit kan tot dinsdag 19 april 14 u, via hengelhoef@limburgs-landschap.be

Limburgs Landschap vzw
Bezoekerscentrum
Hengelhoef
Hengelhoefdreef 6
3530 Houthalen-Helchteren

Zondag 24 april
van 14 tot 16 u.

Activiteitenoverzicht: 16

Wat als jij mocht kiezen, zou jij dar koningschieten bovenaan de paal zetten? Of iets helemaal anders? Of eigen te schieten "vogel" die missch pinguïn wordt, een koning of ... Teken je ontwerp hiernaast op de p

Tip:
Zoek op Google afbeeldingen over het koningschieten op. Ontdek wat bedoeling is van deze traditie. Zo kan je je ontwerp gericht mak

Reuzen in Vlaanderen vzw

Wie zijn jullie en hoe zijn jullie verbonden aan reuzen in Vlaanderen en Limburg?

Marcel Dumon: "Wij zijn de Heusden-Zolderse afdeling van Reuzen in Vlaanderen vzw. Deze Vlaamse vereniging startte tien jaar geleden uit de noodzaak om te weten waar de reuzen zich in Vlaanderen bevonden. In Frans-Vlaanderen bestond reeds een vereniging die deze traditie opvolgde en in Zuid-Nederland was een jaar eerder ook een vereniging gestart. Samen met professor volkskunde Stefaan Top (Volkskunde Vlaanderen vzw) namen we de nodige stappen om ook in Vlaanderen en Brussel een koepelvereniging te starten."

Julien Maebe: "Met onze vereniging willen we de bestaande reuzen in Vlaanderen en Brussel inventariseren, maar bieden we ook ondersteuning aan wie een reus wil bouwen. Naast de bestaande reuzen, hebben we ook oog voor verdwenen reuzen. In Limburg bestaan momenteel een 75-tal reuzen, maar zijn ook reeds 25 reuzen verdwenen. Ten slotte documenteren en informeren we ook over deze traditie, die al sinds de twaalfde eeuw bestaat in onze regio."

Jullie bieden ondersteuning aan wie een reus wil bouwen. Hoe gaat dat in zijn werk?

Marcel Dumon: "Er zijn verschillende soorten reuzen, zo zijn er bijvoorbeeld de carnavalsreuzen. Deze reuzen beelden figuren af uit de actualiteit en worden meestal slechts één jaar gebruikt. Ook zijn er historische reuzen, deze kennen al een lang bestaan en maken deel uit van de folklore. Denk hierbij bijvoorbeeld aan het Ros Beiaard in Dendermonde. Vaak beelden reuzen ook bekende figuren af uit de eigen omgeving, deze reuzen noemen we spiegelreuzen."

Marcel Veltjen: "Traditioneel werden reuzen gedragen door één persoon, maar de laatste 35 jaar is de trend dat reuzen steeds groter worden. Groter of hoger wil ook zeggen dat de reuzen steeds zwaarder worden. Tegenwoordig hebben reuzen daarom vaak wielletjes, want ze vallen niet meer te dragen."

Jullie vinden jezelf dus continu opnieuw uit?

Julien Maebe: "Ja, ook de materiaalkeuze is enorm geëvolueerd. Vroeger werd het onderstel van de reus meestal gevlochten uit riet. Om te vermijden dat het onderstel zou vervormen, moet dit twee maal per jaar in water worden gelegd of in de regen gezet. Tegenwoordig worden allerlei materialen gebruikt, van polyester of karton tot staal. In Gruitrode hebben ze zelfs een reus uit aluminium. We ontdekken ook wereldwijd nieuwe technieken. Zo is onze reuzentraditie door de Spaanse bezetting van de Nederlanden ook tot in Spanje geraakt. Hier hebben we zelf een nieuwe draagmethode ontdekt, namelijk de Catalaanse stoel, deze maakt het makkelijker om met één persoon de reus te dragen. De reus kan op die manier ook terug dansen, en in interactie treden met het publiek!"

Marcel Veltjen: "Wanneer mensen een nieuwe reus willen bouwen, is het natuurlijk moeilijk om een weg te vinden doorheen al deze technieken en methodes. Daarom werken we aan een stroomschema waarmee we geïnteresseerden reuzenbouwers de weg willen wijzen."

Er zijn dus veel verschillende methodes, maar wat maakt dan een echte reus?

Marcel Dumon: "Een echte reus wordt niet gemaakt, maar geboren. Wanneer de reus af is, bestaat deze nog niet. Volgens de reuzentraditie komt de burgemeester naar de nieuwe reus en neemt deze de eerste stappen in het bijzijn van enkele bewoners. Er wordt dan een geboorteakte opgesteld die bewaard wordt in het gemeentehuis.

Nadien, dit kan op dezelfde dag maar gebeurt meestal een paar maanden later, wordt de reus gedoopt. Voor de doopceremonie zijn steeds andere reuzen aanwezig, waaruit steeds een reuzenpeter en een reuzenmeter wordt gekozen. Dan pas is de reus bekend in de reuzenwereld en wordt hij uitgenodigd op reuzen-evenementen."

Wat zijn jullie van plan op Erfgoeddag op 24 april?

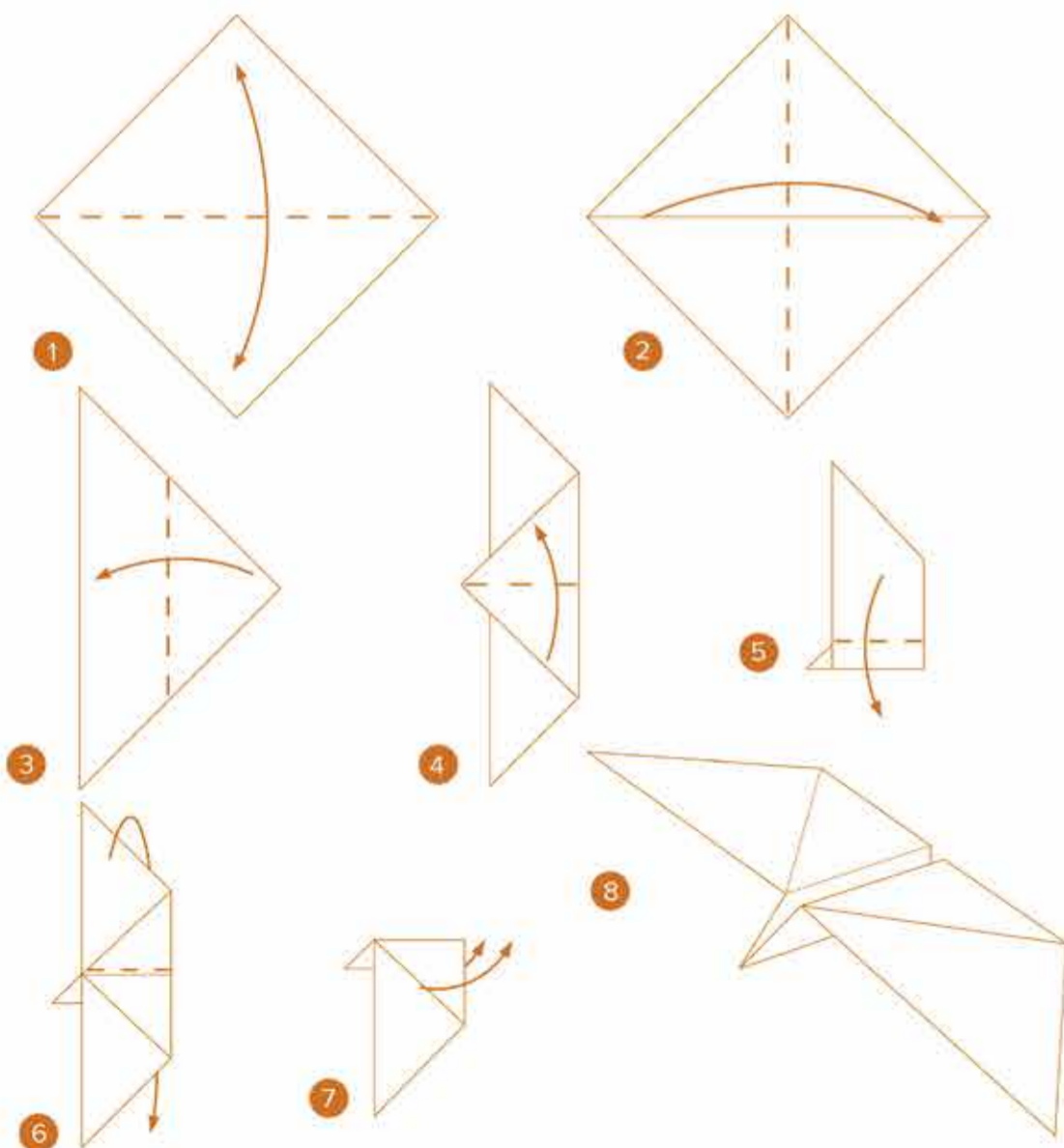
Julien Maebe: "We willen op Erfgoeddag "in het klein" laten zien hoe een reus ontstaat. In Heusden-Zolder zijn er maar liefst zeven reuzen, tijdens Erfgoeddag zetten we deze graag in de kijker. We stellen de reuzen voor en daarbij ook hun verhaal. Verschillende reuzenbeheerders zijn aanwezig op het Onderdek van ZLDR Luchtfabriek om te vertellen over dit immateriële erfgoed. We leren graag aan jong en oud hoe een reus gebouwd wordt. Om dit te doen, bouwen we samen een stukje van een reus via het educatief pakket "Curieuzereuzen" van Histories vzw. Hopelijk kunnen we hiermee toekomstige generaties motiveren om ook aan de slag te gaan met de Vlaamse reuzencultuur. Kom gerust eens langs!"

→ Je kan de Limburgse Reuzen ontmoeten op 24 april van 11 tot 17 u. in ZLDR Luchtfabriek (Zaal: Onderdek), Heusden-Zolder. Scholen die in de Erfgoeddag-week, van 25 tot 29 april, graag een reus ontmoeten, kunnen contact opnemen met julienmaebe@gmail.com.

'Een echte reus wordt niet gemaakt, maar geboren. Volgens de reuzentraditie komt de burgemeester naar de nieuwe reus en neemt deze de eerste stappen in het bijzijn van enkele bewoners. Er wordt dan een geboorteakte opgesteld.'

— Marcel Dumon

Maak je eigen vlindertuin. Ga op zoek naar leuke velletjes papier en plooi jezelf een hele kolonie vlinders bij elkaar.

Tip 1:
Scheur blaadjes uit tijdschriften, zo krijg je kleurrijke vlinders met een leuk patroon.

Tip 2:
Hang de vlinders met dunne touwtjes aan je raam en laat ze heerlijk dansen in de wind en genieten van de zon.

VACATURE: MIJNWERKERS

Het ziet zwart en werkt onder de grond geen mier. Het is een mijnwerker. Met t zwart als roet zoekt hij zich een weg de grond. Net als mieren werken ze heel h kunnen en weten om dit gevaarlijke we alles te weten over de mijnwerkers en t heel boeiende en belangrijke werk.

Mijnmuseum Beringen
Koolmijnlaan 201
3582 Beringen

Ook scholen kunnen meedoen aan Erfgoeddag! Secundaire Keerpunt Freinetschool Houthalen-Helchteren is niet meer aan haar proefstuk toe. Leerkracht Eline De Boiserie vertelt graag meer over haar ervaring met erfgoededucatie en heeft enkele tips voor collega-leerkrachten diemet erfgoed aan de slag gaan...

Wie zijn jullie en hoe zijn jullie hier op deze mooie site, overigens een oude mijnschool, terechtgekomen?
Eline De Boiserie: "Wij zijn secundaire Keerpunt Freinetschool Houthalen-Helchteren. Onze school is een Freinetschool, we werken dus volgens de Freinetpedagogie en hechten veel belang aan de totale ontwikkeling van het kind. We werken niet vakgericht en jaaroverschrijdend, en de organisatie van het klasleven ligt mee in de handen van de kinderen."

Hoe zijn jullie ertoe gekomen om met erfgoed aan de slag te gaan?
"We vonden onze weg naar erfgoed via het project "Buurten met Erfgoed", een educatief traject opgestart door o.m. organisaties FARO en Mastiek, en werden bijgestaan door trekker Poli Roumeliotis van FARO en heel wat lokale erfgoedpartners. Tijdens de startdag kwamen we in aanraking met het erfgoed in de buurt, en maakten we kennis met belangrijke spelers in het erfgoedveld. We gingen op ontdekking naar de geschiedenis en herinneringen van een verdwenen appartementsgebouw in Meulenbergh. Leerlingen namen interviews af van oud-bewoners en doken in archieven voor foto- en videomateriaal. Het resultaat: "Het appartement", een maquette gemaakt én gepresenteerd door onze leerlingen. Projectmatig werken of onderzoeken is een belangrijke techniek binnen het Freinetonderwijs. Erfgoed is een dankbaar thema, het is erg breed en we kunnen hiermee veel leerplandoelstellingen behalen."

In volle coronacrisis zijn jullie er vorig jaar dus toch in geslaagd om deel te nemen aan Erfgoeddag. Dit jaar is het thema 'Erfgoeddag maakt school'. Wat staat er op het programma?
"Met onze Houthalense vestiging betrekken we de gebouwen van de vroegere Savioschool, meer bepaald de kant van het jongens-onderwijs. We onderzoeken dit jaar dan ook het schoolleven binnen de Savioschool. De leerlingen wilden graag onderzoek doen naar de vroegere leerlingen én leerkrachten. Zo komen we uiteindelijk tot een mooie tijdlijn van foto's en een krantje over de geschiedenis van deze schoolgebouwen. Onze leerlingen maken dit krantje volledig zelf!"
"We hebben door dit project een goede band ontwikkeld met zowel Erfgoed-

'We gingen op ontdekking naar de geschiedenis en herinneringen van een verdwenen appartementsgebouw in Meulenbergh.'

— Eline De Boiserie

werking Helchteren als de Geschied- en Heemkundige Kring De Klonkvool van Houthalen. Beide verenigingen beschikken over een schat aan informatie. Ook Christos Pistola, directeur van methode-school Sprankel, is een goede partner, zijn lagere school heeft gelijklopende ideeën als onze middelbare school. We kijken er naar uit om in de toekomst nog verder samen te werken met al deze partners. Er zijn dan ook nog heel wat erfgoedthema's die we kunnen aansnijden!"

Zijn jullie tijdens deze zoektocht al unieke foto's of anekdotes tegengekomen?

"Via een Facebook-groep voor bewoners van Houthalen vroegen we naar oude foto's of anekdotes van mensen die vroeger op de Savioschool zaten. De respons was enorm groot, we kregen meer dan

200 reacties! Hetgeen mij het meeste bijblijft is dat er blijkbaar ooit een vliegtuigje is neergestort op de speelplaats van de school. En dat net tijdens de Vlaamse kermis! We ontvangen nog steeds foto's, deze schenken we graag aan onze erfgoedpartners. Zo kunnen we ook iets voor hen betekenen door hen wegwijs te maken in de digitale wereld."

Na jullie eerste kennismaking met erfgoed, en jullie deelname aan Erfgoeddag, heb je nog tips voor andere leerkrachten?

"Ga zeker aan de slag met erfgoed! Door dit te doen, kan je een groter project aangaan waarmee de leerlingen later zelf naar buiten kunnen treden. Aan een erfgoedproject kan je bovendien heel wat leerplandoelstellingen linken, van geschiedenis en wetenschappen, tot taal

(via interviews/spreekvaardigheid) of ICT (de opmaak van publicaties). De projecten die wij uitvoeren zijn geen bijkomstigheid maar transversaal, we werken op de snijlijn van verschillende doelstellingen. Voor de leerlingen werkt dit ook erg motiverend en activerend. Ze zorgen zelf voor heel wat input, door bijvoorbeeld te gaan luisteren naar verhalen van hun (groot-)ouders, nonkels en tantes, burens, enzovoorts. Door erfgoed op te nemen in je lessen, kun je heel wat bereiken, ik kan het dus andere leerkrachten enkel maar aanraden!" •

→ De presentatie van secundaire Keerpunt Freinetschool Houthalen-Helchteren is te bezoeken op 24 april van 13 tot 17 u.

Sint-Aldegondiskring As

Wat is de Erfgoeddag in As?

Ook in As valt er heel wat te ontdekken op Erfgoeddag, zowel voor volwassenen als voor kinderen. We trekken naar 't Mieleke, waar de Sint-Aldegondiskring haar erfgoedmuseum heeft. Conservator Vital Maesen en enkele vrijwilligers ontvangen ons...

Wat is de Erfgoeddag in As? Het thema van 2019 was "Hoe maakt u het?" en dat lag me nauw aan het hart. Ik ben zelf een handige klusser en een kunstenaar. In ons museum toonden we toen diverse ambachten. Mijn vrouw de-monteerde het pottenbakken, en onze vrijwilliger Betty toonde het kantklossen. Ook dat is erfgoed!

Kan je wat meer vertellen over deze bijzondere locatie?
Vital Maesen: In 1717 bouwde de gemeente As een nieuwe molen, stroom-opwaarts van de Oude Molen. Deze molen, 't Mieleke genaamd, is van het onderslagtype. Dat betekent dat het water onder het rad door stroomt. Tot 1956 was 't Mieleke bewoond en in 1987 kwam het ter beschikking van de heemkundige vereniging 'Sint-Aldegondiskring'. Vandaag kan je in 't Mieleke ons heemkundig museum bezoeken, het resultaat van het harde werk van onze kring.

Op de voorzijde van het museum kan je "Erf Erfgoed" lezen. Wat voor soort collectie hebben jullie?
Vital Maesen: In het museum kan je heel wat objecten vinden van vroeger, van "onze tijd" en "voor onze tijd". Veel mensen weten niet meer wat bepaalde objecten zijn en voor wat ze dienen, of dienden. Wij proberen met onze collectie de mensen hierover bij te leren. Daarom doen we ook ieder jaar mee met Erfgoeddag, waar we dan onze deuren openzetten en de mensen 't Mieleke en onze collectie kunnen komen ontdekken...

Het thema van 2019 was "Hoe maakt u het?" en dat lag me nauw aan het hart. Ik ben zelf een handige klusser en een kunstenaar. In ons museum toonden we toen diverse ambachten. Mijn vrouw de-monteerde het pottenbakken, en onze vrijwilliger Betty toonde het kantklossen. Ook dat is erfgoed!

Dit jaar is het thema "Erfgoeddag maakt school". Wat zijn jullie plannen dit jaar?
Vital Maesen: Op Erfgoeddag tonen we "De school van vroeger". We hebben de ruimte van de oude molen ingericht met collectiestukken die bij dit thema aansluiten. Zo kan je bijvoorbeeld ontdekken welke spelletjes er vroeger op de speel-

plaats werden gespeeld. Ook hebben we heel wat schriften van échte Assenaars, zoals Maria De Cleene. Aan schoon-schrift werd heel wat aandacht besteed. We tonen dan ook oud schrijfgerief zoals leien en griffels, iets wat kinderen vandaag de dag niet meer kennen.

Gerard Sourbron: Pen en inkt, dat was ook iets! [lacht] Ik weet nog toen ik 's middags thuis straf moest schrijven. Ik was te hevig en heb toen de inkpot omgegooid... Mijn kleren hingen vol met inkt! Moeder was niet content. Ik nam ook soms meerdere pennen in één hand, zo kon ik meteen meerdere regels tegelijk strafschrijven!

Vital Maesen: Eén van onze vrijwilligers, Lieve, is vroeger ook zelf leerkracht geweest. Naast de tentoonstelling, kunnen mensen ook bij ons terecht voor een koffie en een babbeltje.

Ook kinderen zijn welkom in 't Mieleke in het Kinderatelier. Wat kunnen kinderen hier beleven?
Vital Maesen: Ik droom al erg lang van een Kinderatelier. Dat hebben we voor deze Erfgoeddag naar 't Mieleke verhuisd! Kinderen kunnen komen knutselen met hout. Ze kunnen figuurtjes in elkaar steken van hout, om ze nadien te schilderen en in te kleuren. We bieden

vier ontwerpen aan: Een konijn, een kleine en een grote kat en een giraf. Wij helpen de kinderen graag op weg en steken een handje toe waar nodig.

Het schoolbord in het klaslokaal is nu schoongeveegd, gaan jullie voor de bezoekers nog een boodschap achterlaten?

Vital Maesen: Ja, zeker. We denken er nog even over na. Wie wil ontdekken wat het wordt, zal op Erfgoeddag langs moeten komen! •

Wat is de Erfgoeddag in Beringen?

→ 't Mieleke zal op 24 april te bezoeken zijn van 14 tot 18 u. In de Erfgoeddag-week van 25 tot 29 april 2022 zal 't Mieleke de deuren openen voor de scholen. Wil jij als leerkracht met jouw klas graag langskomen? Geef dan een seintje via hanne@mijnergoed.be.

→ In het parkje voor 't Mieleke zal theatergezelschap hoetchacha zijn speelarena 'Larie en Ape(n)school' neerplanten van 13.30 tot 17 u. Kinderen en ouders die er goesting in hebben kunnen er lessen volgen, anderen mogen ongeneerd spelen op de avonturenmuur, in de speeltunnel, op de glijbanen...

AS

1. tentoonstelling + workshop
De school van vroeger
Ken je de lei en griffel nog? Schreef je met pen en inkt? En herinner je je nog de grote schoolplaten en landkaarten? In het thema van 'Erfgoeddag maakt school' toont de Sint-Aldegondiskring enkele collectiestukken uit het schoolverleden. Kinderen kunnen hun handen uit de mouwen steken samen met de conservator door het knutselen van houten figuurtjes in het Kinderatelier in 't Mieleke.

→ Zondag 24 april, van 14 tot 18 u.
't Mieleke - André Dumontlaan 19

* Wil jij als leerkracht met jouw klas graag langskomen in de Erfgoeddag-week van 25 tot 29 april? Geef dan een seintje via hanne@mijnergoed.be.

1. familievoorstelling Larie en Ape(n)school
Terwijl een aantal kinderen nauwgezet de lessen volgen zijn anderen die geen goesting hebben de boel op stelten aan het zetten. En dat mag! Kleeed je op het weer want deze school van Hoetchatcha is een openlucht speelarena. Een kleine greep uit het lessenrooster: 'tafelmanieren' met juf Tineke, 'wolkenkunde' met meester Leo Wolkers en 'alles over wind(jes)' met meester Wannes. Komt dat zien!

→ Zondag 24 april, van 13.30 tot 17 u.
't Mieleke - André Dumontlaan 19

* Kom met de fiets! Toch met de auto? Parkeer aan het gemeentehuis of in het centrum van As.

2. demonstratie Koningschieten
Eenmaal per jaar staat As volledig in het teken van het Koningschieten, een traditie die dateert uit de 17de eeuw en sindsdien door generaties schutters wordt voortgezet. Deelnemers proberen een houten vogel van een hoge paal te schieten met een historisch geweer: de Limburgse buks. Om iedereen de kans te geven kennis te maken met het Koningschieten, is er een speciale wedstrijd op kindermaat.

→ Zondag 24 april, van 14.30 tot 19 u.
Schuttersweide St.-Sebastian As
Kantonnale baan z/n

3. demonstratie Oude technieken, de toekomst van morgen!
In het Langers Lanz-Bulldogmuseum leren kinderen ambachten en technieken van vroeger zoals koemelken en springkoorden draaien. Familie Langers toont je daarnaast met behulp van de klimaatneutrale Koolzaadmobiël hoe koolzaadolie geperst wordt. Een duurzaam alternatief voor de toekomst? Kom het zelf ontdekken!

→ Zondag 24 april, van 10 tot 18 u.
Langers Lanz-Bulldogmuseum
Hoogstraat 277
3668 Niel-bij-As

BERINGEN

4. tentoonstelling
De schoolbel gaat weer...
Kiosk Heemkunde neemt je mee naar de school van vroeger. Oude foto's van leerkrachten en leerlingen uit Beringen, Paal en Koersel worden vergezeld van didactische materialen, leesboeken, lei en griffel ... Tal van attributen brengen veel nostalgische herinneringen naar boven. Na de tentoonstelling krijg je geen straf, wel een goed, zeer goed of uitstekend rapport!

→ Zondag 24 april, van 10 tot 18 u.
Heemkundelokaal - Hoogstraat 24

5. panelgesprek + rondleiding
Beringen in de sporen van de (de)kolonisering
Tijdens een panelgesprek vertellen getuigen Bart Demyttenaere, Idesbald Goddeeris, Rik Schuurmans, Danny Lemmens, Paula Thoelen en Michel Punga elk vanuit hun ervaringen en context hoe zij de periode beleefd hebben in Congo. Hans Put, regisseur van de documentaire 'Missie Congo', modereert dit gesprek. Hierna kunnen de aanwezigen deelnemen aan een gratis begeleid bezoek aan de expo 'Bacongo Limburg'.

voorleessessie
Schrijver en Beringenaar Bart Demyttenaere is geboren in Congo. Momenteel werkt hij aan een verhalenbundel van grappige en spannende Congolese dierensprookjes. Bart wil de bibliotheek van Beringen graag als allereerste verwennen en komt enkele Congolese sprookjes voorlezen aan de jongere bibbezoekers. Hij werkt voor deze publicatie nauw samen met een jonge Oost-Congolese illustrator.

→ Panelgesprek: Zondag 24 april, 9.45 tot 11.30 u.
→ Voorleessessie: Zondag 24 april, 14.30 tot 15.15 u.
→ Rondleiding: 11.30, 14 en 16 u.
→ Openingsuren expo: 10 tot 18 u.
Bibliotheek Beringen
Graaf van Loonstraat 2

* Toegang via de hoofdingang van de bibliotheek (zijde Koerselsesteenweg/Markt).

6. tentoonstelling
Graaf in het schoolverleden van Beringen-Mijn
Citévolk Spreek graaft in het schoolverleden van Beringen-Mijn. Oude klasfoto's en lesmateriaal laten je zien hoe het er in de vorige eeuw aan toe-ging. De focus ligt op de scho-len TIKB, RMS (Xplow-Obama), Paul Gerard (Vibo St.-Barbara), de Mozaïek, Horizon (Straf!) en Regina Mundi. Stap de oude les-lokalen van Regina Mundi binnen en ontdek meer ...

→ Zaterdag 23 en zondag 24 april, van 10 tot 18 u.
Inloophuis, Welzijnsampus Regina Mundi
Alfred Habetslaan 17

* Wil jij als leerkracht met jouw klas graag langskomen in de Erfgoeddag-week van 25 tot 29 april? Geef dan een seintje via swa@hemelaers.be.

7. rondleiding
Vacature: Mijnwerkers gezocht!
Honderden meters onder de grond werken ... Dat is niet iets wat je zomaar eventjes doet. Wat moet je allemaal kennen en kun-nen om mijnwerker te zijn? Waar moeten mijnwerkers op letten tijdens hun werk? Kom naar het Mijnmuseum in Beringen en tijdens een rondleiding leert een gids je alles over het werk in de ondergrond. Misschien ben jij wel in de wieg gelegd om ooit zelf mijnwerker te worden?

→ Zondag 24 april, van 11 tot 15 u.
Rondleiding om 11, 13 en 15 u.
Mijnmuseum - Koolmijnlaan 201

8. tentoonstelling + rondleiding
Het geheugen van Genk: leermeester en leerling
Al in de 19de eeuw wezen leermeesters hun leerling-land-schapsschilders de weg naar Genk, en brachten hen niet alleen hun schilderstechnieken, maar ook hun liefde voor het Kempische landschap over. De expo toont hun werken en vertelt het verhaal van de transformatie van het idyllische kerkdorp Genck tot levendige centrumstad.

→ Zondag 24 april, van 14 tot 18 u.
Rondleiding om 14.30, 15.30 en 16.30 u.
Emile Van Dorenmuseum.
Huis van landschap en kunst
Henri Decléenstraat 21

* Wil jij als leerkracht met jouw klas graag langskomen in de Erfgoeddag-week van 25 tot 29 april? Geef dan voor 8 april een seintje via emile.vandoren@genk.be.

8. workshop
Schilderen met goud
Kan je met een ei en pigment verf maken? Welke verschillende decoratietechnieken gebruiken men in de middeleeuwen? In deze workshop, gegeven door conservator/restaurator Seppe Roels, leer je die verschillende technieken niet alleen kennen, je past ze ook toe. Bovendien leer je hands-on hoe je een olieverguldung maakt. Het eindresultaat, je eigen kunstwerk, mag je uiteraard mee naar huis nemen!

→ Zondag 24 april, van 15 tot 16.30 u.
Emile Van Dorenmuseum.
Huis van landschap en kunst
Henri Decléenstraat 21

* Reserveren via emile.vandoren@genk.be voor 20 april.
De plaatsen zijn beperkt!

9. workshop
Landschapsschilderen in openlucht
Stap in de voetsporen van de 19e-eeuwse landschapsschilders en maak je eigen schilderij in openlucht. Weet je niet goed hoe? Onze begeleiders helpen je op weg! Heb je geen materiaal? Koop dan voor slechts € 10 een kant-en-klaar schilderspakket en je kan meteen aan de slag op je favoriete schildersplekje in het park. Extra inspiratie nodig? Het Emile Van Dorenmuseum is vlakbij!

→ Zondag 24 april 2022, van 14 tot 18 u.
Heempark - Hoogzij 7

10. tentoonstelling
In het licht van de heiligen
De glasramen van de kerk waren het geloofsonderricht voor de gewone man. Zo bezit de Genkse Sint-Martinuskerk een reeks prachtige glasramen van de hand van Ri Coëme (1914-1971). Vooral de tien ramen met telkens zeven scènes uit heiligenlevens zijn uniek. Door de afbeeldingen opnieuw te verbinden met de achterliggende verhalen kan het voorbeeld van de heiligen ons weer inspireren...

→ Zondag 24 april, van 14 tot 17 u.
Sint-Martinuskerk - Berglaan z/n

10. workshop
Leer beiaard spelen!
Wil je bijleren over de geschiedenis van de beiaard, campanologie of de mechaniek van de beiaard? Kom hierover meer te weten... Kinderen én volwassenaan kunnen op de oefenbeiaard een stukje leren spelen om het daarna boven op de torenbeiaard uit te voeren. Schrijf snel je groep in voor deze unieke ervaring, het aantal plaatsen is beperkt!

→ Zondag 24 april, van 13 tot 17.30 u.
Sint-Martinuskerk - Berglaan z/n

* Onthaal aan de hoofdingang van de kerk. Het oefenkavvier bevindt zich in een lokaal in de kerk, voor de échte beiaard is het 200 treden omhoog gaan.
* Deze activiteit is enkel toegankelijk na inschrijving. Inschrijving gebeurt per groep van max. 12 personen.
Deelname is mogelijk om 13, 13.30, 14, 14.30, 15, 15.30, 16 en 16.30 u.
Duur: 1 uur. Reserveren kan via beiaard@genk.be.

11. tentoonstelling
Hoe word je mijnwerker?
Wat is steenkool en waar gebruik je het voor? Belangrijker nog, hoe krijg je dat zwarte spul uit de grond? Kom het ontdekken in het Mijndepot te Waterschei. De gidsen van vzw Mijn-Verleden vertellen je hoe mijnwerkers in donkere stoffige gangen met zwaar gereedschap werkten om kachels te laten branden en stoommachines te doen draaien. Welke opleiding hadden ze en hoe gevaarlijk was het werk? Kom het ontdekken!

→ Zondag 24 april, van 13 tot 18 u.
Mijndepot - Thor Park 8003

* Indien mogelijk, graag reserveren via mijnverleden@hotmail.com of 0475 82 05 26 (Jaan Ooms).
* Wil jij als leerkracht met jouw klas graag langskomen in de Erfgoeddag-week van 25 tot 29 april? Geef dan een seintje via mijnverleden@hotmail.com.

→ Zondag 24 april, van 10 tot 18 u.
Pastorij - Pastorijstraat 30

16. workshop
Vegers voor vlinders
Limburgs Landschap vzw leert je hoe je een borstel kan maken met plantenwortels én hoe je tegelijkertijd vlinders kan helpen. Het is een oud lokaal gebruik dat nog maar weinig bekend is.

erfgoed in de kijker en leer je de reuzen en hun verhaal kennen. Je ontdekt hoe zo'n reus gebouwd wordt en je kan zelf aan de slag! Verschillende reuzenbeheerders zijn ook aanwezig om je een (reuze)handje op weg te helpen.

→ Zondag 24 april, van 11 tot 17 u.
ZLDR-Luchtfabriek,
Zaal Onderdek - Marktplein 5

13. tentoonstelling
Hoe word je autocoureur?
Autocoureur word je niet zomaar! Museumwerking Circuit Zolder legt de geheimen bloot van deze unieke sport: wat is het belang van sponsors? In welke auto rij je het best en welke outfit trek je aan? Het Circuit van Zolder beschikt over een interessante collectie: auto's, trofeeën, oude affiches ... illustreren de glorie van de autosport en de geschiedenis van de plek.

→ Zondag 24 april, van 10 tot 18 u.
Tribune Circuit Zolder
Herderspad 33

* Het museum van het circuit bevindt zich achter de tribunes van het racecircuit, ingang poort Herderspad.
* Wil jij als leerkracht met jouw klas graag langskomen in de Erfgoeddag-week van 25 tot 29 april? Geef dan een seintje via museum@circuitzolder.be.

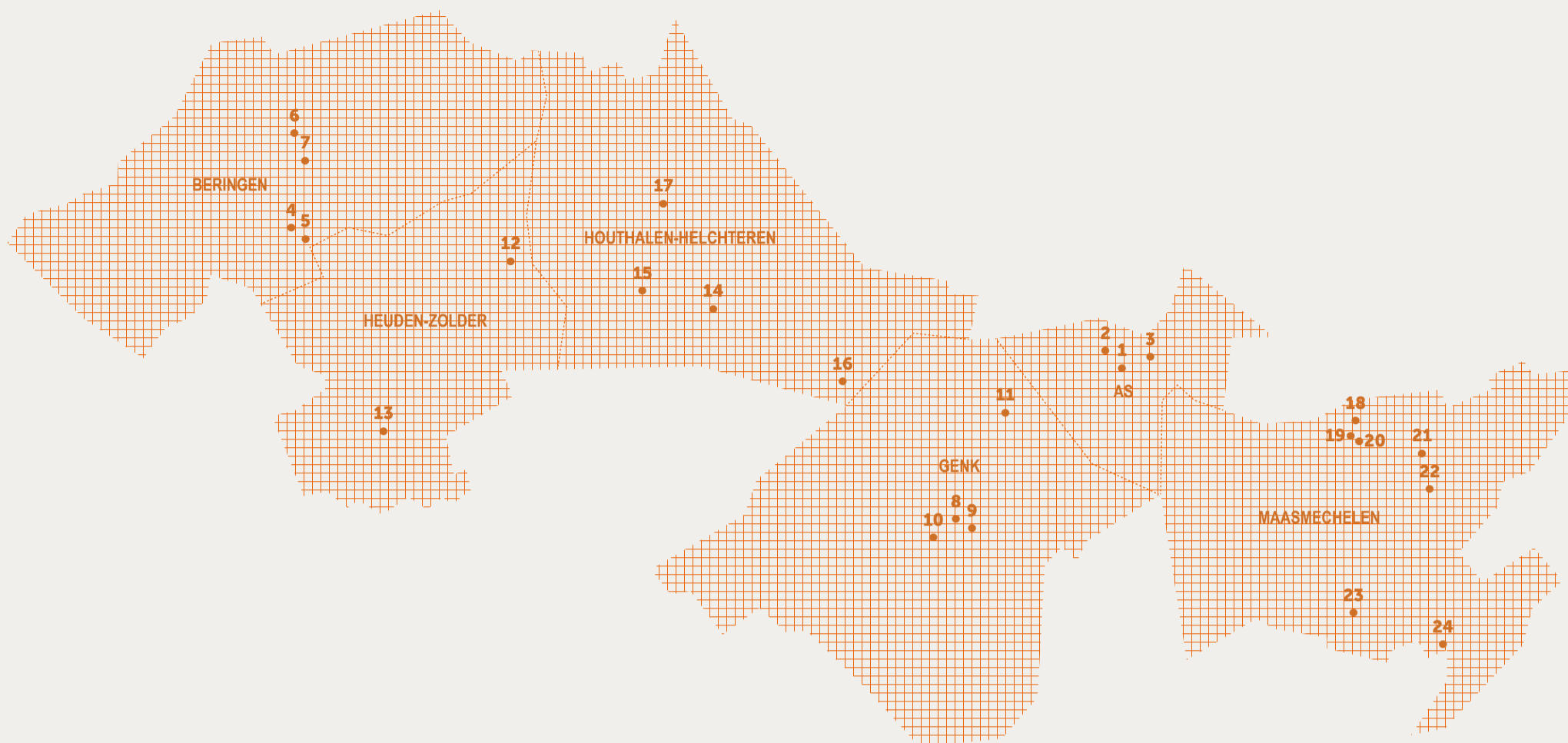
HOUTHALEN-HELCHTEREN

14. presentatie
Graaf mee in het verleden van de Savioschool
Wie is de Heilige Savio? En wat was de rol van de mijnen in de ontstaansgeschiedenis van de school? Leerlingen van Keerpunt Houthalen graven in de geschiedenis van hun school. Ze gaan in dialoog met oud-leerkrachten en andere sleutelfiguren en captëren hun getuigenissen. Benieuwd? Kom het resultaat ontdekken, want deze unieke school opent haar deuren!

→ Zondag 24 april, van 13 tot 17 u.
Secundaire Keerpunt Freinetschool
Houthalen-Helchteren
Saviostraat 37

15. tentoonstelling
Herinneringen ophalen aan het Filip Neri Lyceum
Nu de gebouwen van het Filip Neri Lyceum een nieuwe bestemming krijgen, is het de hoogste tijd om onze herinneringen aan de middelbare school-tijd met elkaar te delen. Heemkundige kring De Klonkvool nodigt je daarom uit om samen leuke anekdotes, schoolkrantjes, rapporten, verslagen van schoolreizen en nog veel meer te verzamelen in de tuin van de pastoorij in Houthalen-Centrum.

→ Zondag 24 april, van 10 tot 18 u.
Pastorij - Pastorijstraat 30

Achteraf kan je je zelfgemaakte borstel mee naar huis nemen. Vegers voor Vlinders is een educatief pakket dat normaal enkel aan scholen wordt aangeboden, maar vandaag kan iedereen ermee aan de slag!

→ **Zondag 24 april, van 14 tot 16 u.**
Bezoekerscentrum Hengelhoef
Hengelhoefdreef 6

* Reserveren kan tot dinsdag 19 april 14 u., via hengelhoef@limburgs-landschap.be.

17. lezing
Leren uit de sporen van het verleden: WO II-vondst in Helchteren

Leren uit sporen van het verleden, dat is de stiel van een archeoloog. Op vraag van Erfgoedwerking Helchteren vertelt archeoloog Peter Van den Hove je tijdens een boeiende lezing meer over de toevallige vondst van een soldaat, die sneuvelde tijdens de Slag om het Albertkanaal in september 1944. Kom meer te weten over de moeilijke zoektocht naar de naam van de soldaat ...

→ **Zondag 24 april, van 10 tot 11.30 u.**
De Roepsteen
Sint-Trudoplein 12

* Reserveren kan tot vrijdag 22 april 12u., via cultuurenjeugd@houthalen-helchteren.be of 011 49 20 97.

MAASMECHELEN

18. presentatie
Eisdens schoolverleden in vogelvlucht
Tuinwijk2020 en Stichting Erfgoed Eisdens sleuren je van het

klaslokaal tot bovenop de toren van de Sint-Barbarakerk. Daar krijg je in vogelvlucht een blik op de geschiedenis van steenkoolmijn 'Sint-Barbara'. De gidsen vertellen je meer over de rol van het lager- en middelbaar onderwijs in de Tuinwijk, in functie van de exploitatie van het zwarte goud. Beklim 356 treden en geniet!

→ **Zondag 24 april, van 14 tot 18 u.**
Toren Sint-Barbarakerk
Kastanjelaan 26

* Er is gratis parkeergelegenheid op het kerkplein.

* Reserveren kan tot zaterdag 23 april 9 u., via hermans.pantazis@skynet.be.

19. tentoonstelling
Ontdek het Museum van de Mijnwerkerswoning op kindermaat!

Na jaren sleutelen en schaven opent het Museum van de Mijnwerkerswoning zijn kindermuseum. Kinderen van vandaag maken er kennis met een klas uit de jaren 40 en leren er over de onderwijssituatie van vroeger. Bij 'school' en 'leren' hoort uiteraard ook 'speeltijd': Dompel je volledig onder in een reeks oude volksspelen en speelgoed en leef je op ludieke wijze in in de leefwereld van toen!

→ **Zaterdag 23 april en zondag 24 april, 10 tot 18 u.**
Museum van de Mijnwerkerswoning
Kindermuseum
Marie-Joséestraat 3

* Gratis parkeergelegenheid op het kerkplein.

* Wil jij als leerkracht met jouw klas graag langskomen in de Erfgoeddag-week van 25 tot 29 april? Geef dan een seintje via rik.cops@gmail.com of 089 76 00 07.

20 - 21 tentoonstelling
Erfgoed Eisdens maakt school in Eisdens-Dorp en in de Cité

Aan de hand van recente en minder recente foto's van Basisschool St-Willibrordus, het Koninklijk Atheneum én de Griffel (vroeger: Lagere Jongensschool en Lagere Meisjesschool) maken we samen een reis doorheen het rijke verleden van de Eisdense scholen. Aan de bezoeker om te oordelen hoe de scholen de afgelopen decennia veranderd zijn en - voor de ouderen onder ons - een buitenkans om herinneringen aan hun prille jeugd op te halen en te delen.

→ **Zaterdag 23 april en zondag 24 april, van 10 tot 18 u.**

20. Tentoonstelling Eisdens-Cité: Basisschool De Griffel
Marie-Joséestraat 4

* Ingang van de tentoonstellingsruimte: tegenover de Sint-Barbarakerk - (voor GPS-gebruikers: Kastanjelaan 53, Eisdens)

21. Tentoonstelling Eisdens-Dorp: Sint-Willibrorduskerk - Vrijthof 6

* Wil jij als leerkracht met jouw klas graag langskomen in de Erfgoeddag-week van 25 tot 29 april? Geef dan een seintje via rik.cops@gmail.com of 089 76 00 07.

22. tentoonstelling
De school van onze kindertijd

Benieuwd hoe jongens en meisjes uit Vucht in de vorige eeuw naar school gingen in het kleuter- en lager onderwijs, en naar de juffen en meesters van toen? Kom het ontdekken tijdens een tentoonstelling van school- en klasfoto's van Heemkundige Kring Vochte. De sfeer van vroeger wordt opgeroepen door objecten uit die

periode, zoals een schoolbank, wandprenten, examenrapporten, schoolopstellen ...

→ **Zaterdag 23 april, van 13 tot 17 u.**
Zondag 24 april, van 10u tot 17 u.
Sint-Remigiuskerk Vucht
Dorpsstraat 22/c

23. tentoonstelling
Klas op stellen!

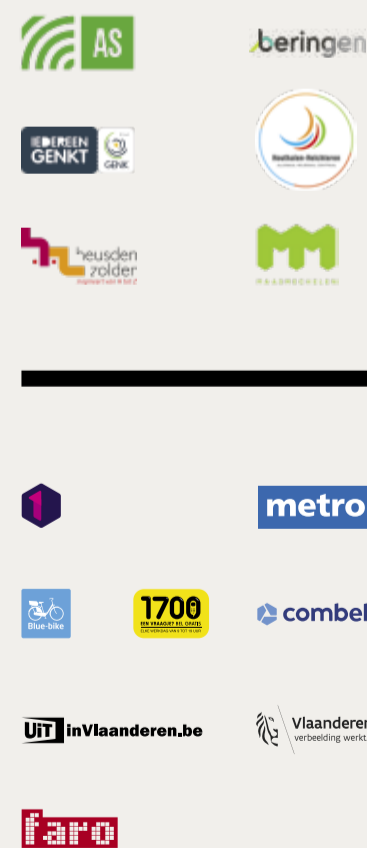
't Oude Grimbiac opent opnieuw haar deuren met een interactieve tentoonstelling over alles wat met lesgeven te maken heeft: Van leerboeken door de jaren heen tot lesattributen die gebruikt werden op school, zoals oude schoolplaten. Voor het eerst worden de leerkrachten van het vroegere Opgrimbe in beeld gebracht met historische foto's. Misschien herken jij jouw oude leerkracht nog?

→ **Zondag 24 april, van 10 tot 18 u.**
Wijkcentrum Opgrimbe
Hoekstraat 1

24. tentoonstelling
De pompiers van weleer

Hoe werd je vroeger brandweerman? Kom het ontdekken! Naast de vele ambachten, oldtimers en de vaste collectie van Landbouwmuseum 'De Nostalgie' die het leven van weleer schetsen, werd de verzameling uitgebreid met brandweererfgoed. Diverse pompen, gerestaureerde brandweerwagens, bijhorende pakken en helmen, sommige zelfs daterend van 1850, eren deze helden die dag en nacht paraat staan.

→ **Zondag 24 april, van 10 tot 18 u.**
Landbouwmuseum 'De Nostalgie'
Pastoor Goossenslaan 29

Erfgoeddag is een organisatie van FARO, Vlaams steunpunt voor cultureel erfgoed, in nauwe samenwerking met de erfgoedcellen en erfgoedgemeenschappen in Vlaanderen en Brussel.